

Handlingsplan for rottebekæmpelse

Lolland Kommune

2016-2018

Teknik- og Miljømyndighed
Jernbanegade 7
4930 Maribo

Udarbejdet august 2016

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og baggrund	3
2. Vision	4
3. Mål	4
4. Tildelte ressourcer til rottebekæmpelsen	5
5. Målbare succeskriterier for rottebekæmpelse	6
6. Registrering af anmeldelser	7
7. Beskrivelse af tiltag til rottebekæmpelsen	8
Rottespærre	8
Elektroniske fælder	8
Offentlige kloakker	8
Det åbne land	8
Bekæmpelse i det åbne land	8
8. Særlige indsatsområder	9
Ejendomme i landzone	9
Ejendomme i byzone, sommerhusområder samt kolonihaveområder	9
Fødevarevirksomheder	9
Kloakker og stikledninger	9
Bekæmpelse i det åbne land	10
Havnearealer	10
Vildtfodringspladser	10

Forsidebillede: Rattus norvegicus (brun rotte)

1. Indledning og baggrund

Den nye rottebekendtgørelse nr. 913 af 27. juni 2016 om forebyggelse og bekæmpelse af rotter indeholder en række nye bestemmelser, der skal sikre en mere effektiv forebyggelse og bekæmpelse end tidligere. Bekendtgørelsen pålægger kommunen at udarbejde en handlingsplan for forebyggelse og bekæmpelse af rotter i kommunen.

Handlingsplanen skal offentliggøres på kommunens hjemmeside og skal revideres minimum hvert 3. år.

Handlingsplanen skal som minimum indeholde:

- overordnede mål for rottebekæmpelse i kommunen
- oversigt over tildelte ressourcer til rottebekæmpelsen
- målelige succeskriterier for rottebekæmpelsen
- konkret beskrivelse af tiltag til opnåelse af beskrevne mål.

I handlingsplanen skal kommunalbestyrelsen, hvor det er relevant, beskrive særlige indsatsområder vedrørende forebyggelse og bekæmpelse af rotter på følgende steder:

- ejendomme i landzone
- ejendomme i byzone, sommerhusområder og kolonihaveområder
- fødevarer virksomheder
- kloakker og stikledninger (herunder anvendelsen af kloakblokke og rottespærre)
- havnearealer
- kommunale genbrugsstationer
- lossepladser og deponier
- vildtfodringspladser.

I Lolland Kommune er der ingen kommunale genbrugspladser, lossepladser eller deponier.

Der skal fremadrettet fokuseres på en forebyggelse, der forhindrer at rotter kommer ind i stikledningerne. Hvor det er teknisk muligt, gøres det ved at etablere en rottespærre i eksisterende samlebrønde og, hvor det er teknisk muligt, at kræve, at nye samlebrønde, der skal etableres, er udstyret med rottespærre.

Da Lolland er meget fladt, vil der være mange steder, hvor det ikke er muligt at etablere rottespærre, fordi der ikke er fald nok på kloakledningerne. Der er derfor indledt et samarbejde med Lolland Spildevand A/S for at få en saglig vurdering af, hvor det er muligt at etablere rottespærre, og med henblik på anvendelse af elektroniske fælder (i det følgende kaldet e-fælder). Fælderne dræber rotterne med spyd og den døde rotte skylles ud. I modsætning til rottespærre er risikoen for tilstopning af kloakken minimal ved anvendelse af e-fælder.

2. Vision

Lolland Kommune har en vision om at nedbringe antallet af anmeldelser med 80 % over 15 år.

3. Mål

Kommunens overordnede mål er at nedbringe anmeldelserne med 80 % over de næste 15 år, 2 % om året de første 2 år, 5 % om året de 3 næste år osv. Effekten af de etablerede rottespærrer, anvendelsen af e-fælder, reparation af defekte kloakstik, udskiftning af defekte hovedledninger og bekæmpelse i det åbne land skulle gerne vise sig ved at antallet af anmeldelserne vil falde betydeligt.

Det er handleplanens målsætning:

- at forebygge frem for at bekæmpe
- at rotterne i kloakkerne nedbringes til et acceptabelt niveau
- at der fortsat er et tæt samarbejde med Lolland Spildevand A/S
- at der ikke skabes tilholdssteder for rotter uden for kloakkerne
- at der iværksættes effektiv bekæmpelse i det åbne land i udvalgte indsatsområder, hvor der er særlig mange anmeldelser
- at yde en hurtig og tilfredsstillende service til borgere og erhverv
- at sikre en kompetent vejledning om forebyggelse og bekæmpelse af rotter
- at der er særlig fokus på havneområder
- at reducere brugen af rottegift med indførelsen af rottespærre og e-fælder i kloaksystemet
- at reducere brugen af rottegift med indførelsen af mekaniske fælder.

4. Tildelte ressourcer til rottebekæmpelsen

Lolland Kommune har indgået kontrakt med et bekæmpelsesfirma og har, udover callcentret, 2 administrative medarbejdere under Teknik- og Miljømyndighed tilknyttet rottebekæmpelsen. Én med det overordnede ansvar og en sekretær. Den administrative indsats svarer til ca. 750 timer om året eller 0,5 mandeår.

Callcentret varetager flg. opgaver (ca. 1,5 time pr. dag):

- Svarer på henvendelser fra borgere om rotteforekomst
- Opretter anmeldelser i RotteWeb, som er en ekstern database hvor bekæmpelsesfirmaet henter oplysning om, hvor der skal bekæmpes.

Den administrative medarbejder med det overordnede ansvar varetager flg. opgaver (ca. 2 timer pr. dag):

- Kontaktperson på igangværende sager
- Rådgivning
- RotteWeb (administrator)
- Ansvarlig for indberetning til Naturstyrelsen
- Ansvarlig for annoncering af rottekampagne
- Registrering af rotteforekomster i det åbne land
- Planlægning af særlig bekæmpelse i det åbne land
- Ansvarlig for udstedelse af påbud jf. rottebekendtgørelsens § 3.

Miljøafdelingen er ansvarlig for flg. opgaver (ca. 0,5 time pr. dag):

- Journalisering af sikringsaftaler mv. (sekretær)
- Journalisering af færdigmelding af defekte kloakker (sekretær).

Det autoriserede rottebekæmpelsesfirma udfører flg. opgaver:

- Undersøger, om der er rottetilhold
- Klarlægger, hvad det er der tiltrækker rotter
- Bekæmper rotter
- Påviser utætheder i kloaksystemet ved hjælp af røgprøve
- Ophænger giftblokke i kloakker
- Rådgiver om forebyggelse mod rotter og udleverer folder.

Lolland Spildevand A/S er ansvarlig for undersøgelse og reparation af offentlige kloakker samt at løfte dæksler på spildevandsbrønde, så bekæmpelsesfirmaet kan ophænge giftblokke. E-fælderne sættes op og vedligeholdes af Lolland Spildevand A/S. Arbejdet koordineres mellem Teknik- og Miljømyndighed og Lolland Forsyning. Driften af e-fælderne betales af Teknik- og Miljømyndighed.

5. Målbare succeskriterier for rottebekæmpelse

Der eksisterer ikke data for, hvor mange rotter der er i Lolland Kommune, men antallet af anmeldelser af rotter til kommunen giver en god ide om bestandens størrelse og indikerer, om den er voksende eller faldende. Tabel 1 viser antallet af anmeldelser i perioden fra 2009 – 2015.

År	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antal	2715	2857	2941	3887	2370	2452	2658

Tabel 1 Rotteanmeldelser i Lolland Kommune i perioden 2009 – 2015.

Det er Lolland Kommunes målsætning, at nedbringe antallet af anmeldelserne med 80 % over de næste 15 år. De 80 % beregnes ud fra et gennemsnit af anmeldelserne fra 2009 til 2015 som udgør 2850/år dvs., at antallet af anmeldelser i 2030 skal være under 570 om året.

På trods af en massiv indsats på alle områder, bortset fra bekæmpelse i det åbne land, ses en stigning i 2014 og 2015. Denne stigning er formentlig opstået fordi det ikke har været "rigtig" vinter de sidste 3 år, det må derfor forventes at der kommer endnu flere anmeldelser i 2016.

Baggrunden for, at der er valgt at se på antallet af rotteanmeldelser over en årrække, er tesen om de naturlige svingninger i rottebestanden med en foreslået cyklus på 10 år (kilde: Meddelelse nr. 28 fra By- og Landskabsstyrelsens konsulenter i rottebekæmpelse juni 2008). Som det ses af tabellen, er 2012 det der kaldes et rotte år, med betydeligt flere anmeldelser end de øvrige år.

Det er Lolland Kommunes målsætning, at alle anmeldelser skal håndteres indenfor 5 arbejdsdage. Er der rotter inde i boliger, skal anmeldelsen håndteres samme dag eller førstkommende arbejdsdag, hvis der er anmeldt en lør-, søn- eller helligdag.

I år 2012 blev omkring 60 % af anmeldelserne håndteret indenfor 5 arbejdsdage, hvilket ikke er optimalt.

I januar 2016 ansatte bekæmpelsesfirmaet 3 mand ekstra for at få ryddet op i åbne anmeldelser og opfylde kravet om håndtering indenfor 5 arbejdsdage. Fra begyndelsen af februar 2016 er alle nye anmeldelser blevet håndteret indenfor 5 arbejdsdage. Antallet af åbne anmeldelser er nedbragt fra 1970 til 300 i midten af maj 2016.

En stor del af anmeldelserne skyldes, at rotter har etableret "boliger" i grøfter, læhegn, skrænter m.m. Disse rotter formerer sig eksplosivt i de år, hvor der stort set ingen vinter er. Der skal iværksættes en særlig indsats i "det åbne land" for at få antallet af anmeldelser ned på et acceptabelt niveau.

Det er i mange tilfælde rotter fra det åbne land der bliver tiltrukket, når borgere fodrer fugle. Rotterne kan lugte mad på mere end 500 meters afstand. Overdreven fuglefodring er grunden til omkring 30 % af alle anmeldelser. Når borgerene stopper med at fodre, er rotterne i de fleste tilfælde væk i løbet af 4 til 6 uger. [Denne folder indeholder gode råd.](#)

6. Registrering af anmeldelser

Alle anmeldelser bliver lagt ind i RotteWeb, som er en ekstern database, hvor borgere selv kan lægge en anmeldelse ind. Ved anmeldelse skal der vælges et vejnavn fra listen, der fremkommer når de første bogstaver i vejnavnet skrives, og ligeledes vælges husnummer fra listen, der fremkommer når der skrives et tal. I 2015 er mere end 85 % af alle anmeldelserne lagt ind af borgerne.

Lolland Kommunes callcenter lægger ligeledes anmeldelser ind i RotteWeb for borgere, der ikke har internetadgang.

Registreringen giver Lolland Kommune et overblik over igangværende og afsluttede sager.

7. Beskrivelse af tiltag til rottebekæmpelsen

Rottespærre

Rottespærre skal etableres, hvor det er teknisk muligt. En typisk rottespærre er konstrueret med to klapper, så spildevand kan komme ud og klapperne forhindrer rotterne i at komme ind i stikledningen.

Elektroniske fælder

I Lolland Kommune er der mere end 1000 offentlige spildevandsbrønde, hvor e-fælden vil kunne anvendes. E-fælden sender en sms eller mail hver gang en rotte går i. Når der ikke modtages besked i et par dage, flyttes e-fælden til en anden brønd. E-fælden sender også en besked hvis den bliver tilstoppet. Opgaven med overvågning og flytning af e-fælder varetages af Lolland Spildevand A/S.

Offentlige kloakker

Det vurderes, at Lolland Spildevand A/S vil have en betydelig interesse i bekæmpelse af rotter i kloakkerne, idet rotter forvolder skader af betragteligt omfang. Lolland Spildevand A/S har anskaffet 20 e-fælder. Lolland Kommune vil efter behov udpege indsatsområder, hvor der er særlig mange anmeldelser og hvor det er sandsynligt, at rotterne kommer fra kloakkerne. Såfremt det skønnes nødvendigt, iværksættes et eftersyn af kloakkernes tilstand. En virkelig effektiv metode til en varig nedbringelse af antallet af rotter i kloakkerne, vil være en systematisk gennemgang af kloaknettet for at lokalisere "døde" stik og få disse blindet ved hovedledningen. For hvert stik der lukkes vil der være ca. 100 rotter færre pr. år. Det er bl.a. disse "døde" stik rotterne bruger til rede pladser. Uden reder ingen rotter.

Det åbne land

Flere landmænd og jægere har kontaktet Lolland Kommune og berettet om rigtig mange rotter i det åbne land. Rotterne har etableret boliger i grøfter, søer, læhegn m.m. Det er især "strejfene" fra disse områder, der bliver observeret og anmeldt. Det vil i en årrække være nødvendigt at iværksætte en effektiv bekæmpelse i det åbne land for at nå målet med 80 % nedbringelse af antallet af anmeldelser.

Bekæmpelse i det åbne land

Lolland Kommune forsøgte i 2014 for første gang i danmarkshistorien en bekæmpelse i det åbne land. Brugen af gift i det åbne land udløste protester fra flere organisationer og blev af denne grund opgivet. Der er efterfølgende arbejdet intenst på at finde en anden effektiv metode til bekæmpelse uden brug af gift. En uddybende beskrivelse findes under afsnittet: **s. 10, Bekæmpelse i det åbne land.**

8. Særlige indsatsområder

Ejendomme i landzone

Lolland Kommunes rottebekæmper undersøgte i 2012 for sidste gang alle faste ejendomme i landzone samt landbrugsejendomme i byzone for forekomst af rotter.

På ejendomme, hvor der ikke blev truffet nogen hjemme, afleverede rottebekæmperen en skriftlig meddelelse med opfordring til grundejer eller lejer om at anmelde eventuel forekomst af rotter.

De undersøgte ejendomme opdeles fremover i to kategorier:

1. Ejendomme, hvor der ikke er forekomst af rotter.
2. Ejendomme, hvor der er forekomst af rotter.

Ejendomme, hvor der ikke er forekomst af rotter, får efterfølgende tilsynsbesøg hvert 2. år.

På ejendomme med forekomst af rotter bekæmpes efter gældende regler (ejer, lejer eller dennes repræsentant skal informeres om eventuel giftudlægning). Når rotterne er bekæmpet, aflægges ejendommen herefter 3 på hinanden følgende tilsynsbesøg med 6 måneders mellemrum. Såfremt der ikke er forekomst af rotter ved 3 på hinanden følgende tilsynsbesøg, betragtes ejendommen herefter som uden forekomst af rotter.

Ovenstående metode for tilsynsbesøg er i overensstemmelse med forskriften i den nye bekendtgørelse nr. 913 af 27. juni 2016 om forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

Ejendomme i byzone, sommerhusområder samt kolonihaveområder

Der iværksættes som udgangspunkt kun rottebekæmpelse, når der anmeldes forekomst af rotter. Ejer, lejer eller dennes repræsentant skal informeres om eventuel giftudlægning.

Er der et område i byzone, hvor der anmeldes mange forekomster af rotter tæt på hinanden, vil der blive iværksat en undersøgelse af kloaksystemets tilstand. Der vil i første omgang blive foretaget en røgprøve af bekæmpelsesfirmaet. Hvis der konstateres utætheder på den private kloakstikledning, vil ejeren blive pålagt hurtigst muligt at få iværksat en udbedring.

Fødevarerirksomheder

Ved forekomst af rotter på fødevarerirksomheder skal FødevarerSjælland/Fyn straks underrettes og bekæmpelse iværksættes omgående. Eftersyn foretages sammen med FødevarerSjælland/Fyns kontrol.

Kloakker og stikledninger

Såfremt der konstateres brud på offentlig kloak, informeres Lolland Spildevand A/S om bruddet og Lolland Spildevand A/S sørger for at udbedre skaden.

Der er indledt et tæt samarbejde med Lolland Spildevand A/S med henblik på en målrettet bekæmpelse med e-fælder og en vurdering af, hvor det er teknisk muligt at etablere rottespærre.

Der vælges et område med særlig mange anmeldelser og hvor der er mistanke om, at rotterne kommer fra kloakken. Der etableres rottespærre/e-fælder i samlebrønde, kloaknettet efterses og eventuelle brud repareres. Kommunens ansvarlige for rottebekæmpelse og bekæmpelsesfirmaet udpeger området i fællesskab.

Såfremt en ejendom, der er plaget af rotter, ikke har samlebrønd, skal der ud fra en saglig vurdering tages stilling til, om etablering af en samlebrønd med rottespærre vil være formålstjenlig.

Nyetablerede samlebrønde skal, når det er teknisk muligt, udstyres med rottespærre.

Ved udskiftning af hovedkloak, skal der forinden udføres effektiv rottebekæmpelse i det ledningsnet, der skal udskiftes. Der etableres midlertidige rottespærre/e-fælder i hovedkloakken for at forhindre, at "nye" rotter kommer ind i det ledningsnet, der skal udskiftes. Effektiv bekæmpelse udføres ved, at der i området hænges giftblokke i alle hovedkloakkens samlebrønde hver 14. dag over en periode på 3 måneder. Herefter vil ca. 90 % af rotterne være døde i "indsatsområdet". Antallet af rotter, der kommer op på overfladen når hovedkloakledningen udskiftes, vil med denne metode være meget begrænset.

Bekæmpelse i det åbne land

I særligt udvalgte indsatsområder iværksættes bekæmpelse i grøfter, læhegn m.m., som er beliggende i umiddelbar nærhed af ejendomme. Bekæmpelse er formålsløs, hvis der "bor" rotter i grøften 300 - 400m fra ejendommen. Bekæmpelsen i grøfter kan foregå hele året, idet det ikke længere er tilladt at bruge gift i det åbne land. Ved grøfte, hvor der observeres rottekolonier, etableres en "rovfuglepæl" og på denne pæl anbringes en mekanisk fælde. Fælden slår rotten ihjel med et stempel og den døde rotte falder ud på jorden, hvor den kan tjene som føde for rovfugle/dyr. Der skal iværksættes en gennemgang af grøfterne, med en rottehund, for at få fastlagt hvor rottekolonierne er.

I andre områder, såsom søer, læhegn m.m., vil der også kunne bekæmpes hele året, på samme måde som beskrevet ovenfor.

Havnearealer

Fra 2013 til 2015 har der været forholdsvis få anmeldelser af rotter i havneområder. En massiv indsats fra bekæmpelsesfirmaets side har i alle tilfælde fået bugt med problemerne.

Der skal fortsat være fokus på, at der ikke henkastes affald af enhver art, fx fiskeaffald, i havnebasiner eller på havnens områder. Der skal henvises til at benytte de opstillede affaldsbeholdere. Brugere af havnene er blevet bedre til at håndtere deres affald.

Vildtfodringspladser

Hvis der er forhold der tiltrækker rotter, vil de ansvarlige i første omgang blive pålagt at fodre på en mere hensigtsmæssig måde. Når foderbeholderen er tom skal den flyttes nogle meter inden den fyldes igen, metoden vil stresser rotterne og vil være medvirkende til at holde bestanden nede.